

Post-1984 Üto/Distopya: George Orwell, Aldous Huxley,
Ursula Le Guin, Stanislaw Lem, Bengüsu Özcan
Prof.Dr. Nihat Berker

TELEVİZYON VE TOPLUM: 1984

Aslı Tuncer

[https://indigodergisi.com/2017/07/
televizyon-toplum-muhendisligi/](https://indigodergisi.com/2017/07/televizyon-toplum-muhendisligi/)

Tarihçe

• John Logie Baird

Batı İskoçya Teknik Koleji'nde eğitimini bitirdikten sonra, Glasgow Üniversitesi'nde elektronik alanında master yapmıştır.

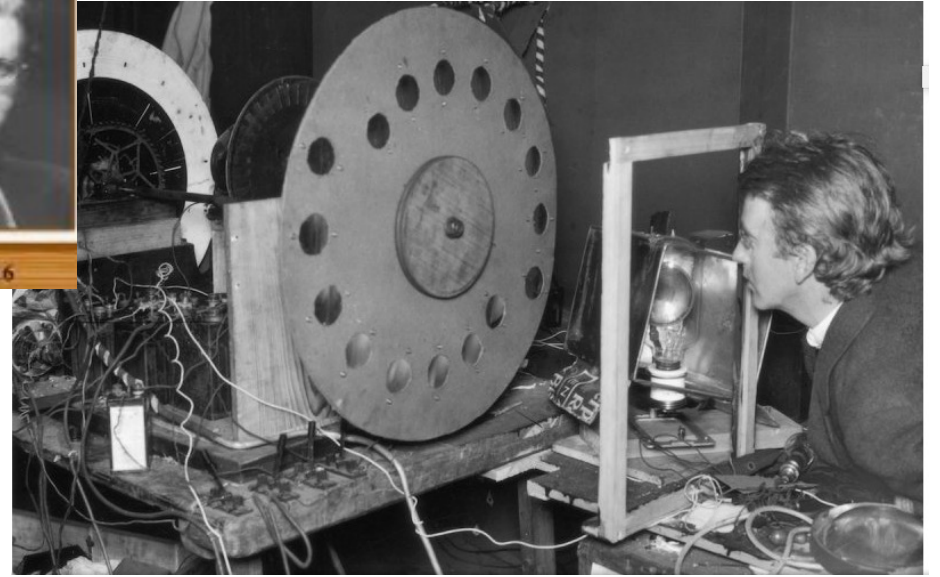
İlk denemesinde çay kutusuna kurduğu ve **televisor** olarak adlandırdığı bir buluş gerçekleştirmiştir. Bu icadında, karton, bir dikiş iğnesi ve bisküvi kutusundan kurduğu mekanizma ile ilk tecrübesinde başarılı olmuştur.

25 Haziran 1925 tarihinde patentini almış ve 26 Ocak 1928'de bu buluşunu Krallık Enstitüsü'nde tanıtmıştır.

1926'da ilk görüntü aktarımını gerçekleştirmiştir.

1929 : ilk verici istasyonu ve BBC ile ilk yayın antlaşması

1930 : İngiltere ve Amerika'da resmen yayına başlamıştır.

The original television model, invented by the Scottish television pioneer John Logie Baird, (1888 - 1946). Hulton Archive / Getty

- **Philo Taylor Farnsworth**

1906 tarihinde ABD-Utah eyaletinde doğmuştur.

1927 : 'Image Dissector' kamera tüpü ilk görüntüsünü aktarmayı başarır,

1929: hiçbir mekanik parça barındırmayan ilk tüplü televizyonu buluş etmiştir.

1930: patentini alır.

'Image Dissector'

Televizyon, 1930'lu senelerde seri imalata geçerek halkın satın alımına sunulmuştur.

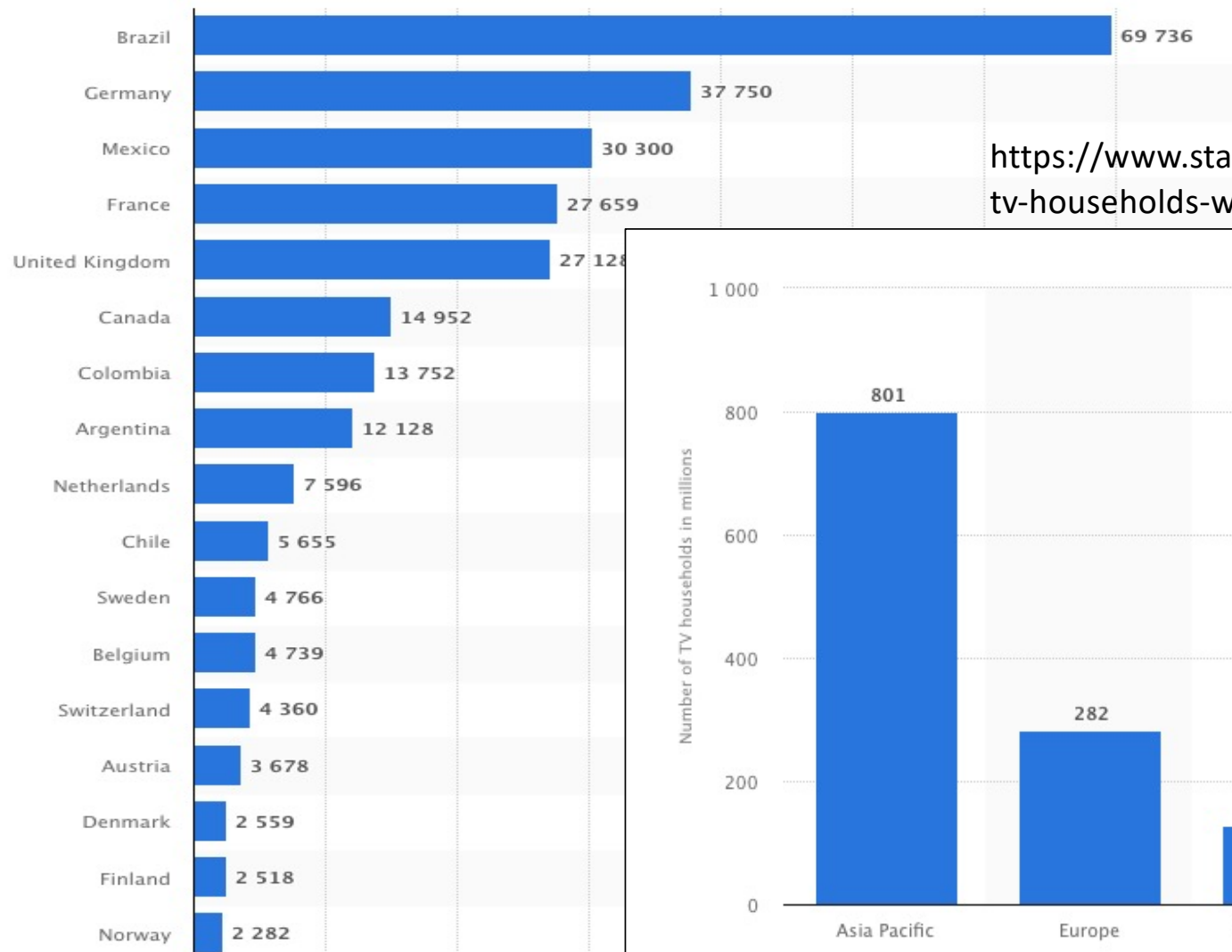
1936 senesinde tertip eden Berlin Yaz Olimpiyatları'nı Almanya'daki insanlar kendi hanelerinden izlemişlerdir.

Kısa Tarihçe:

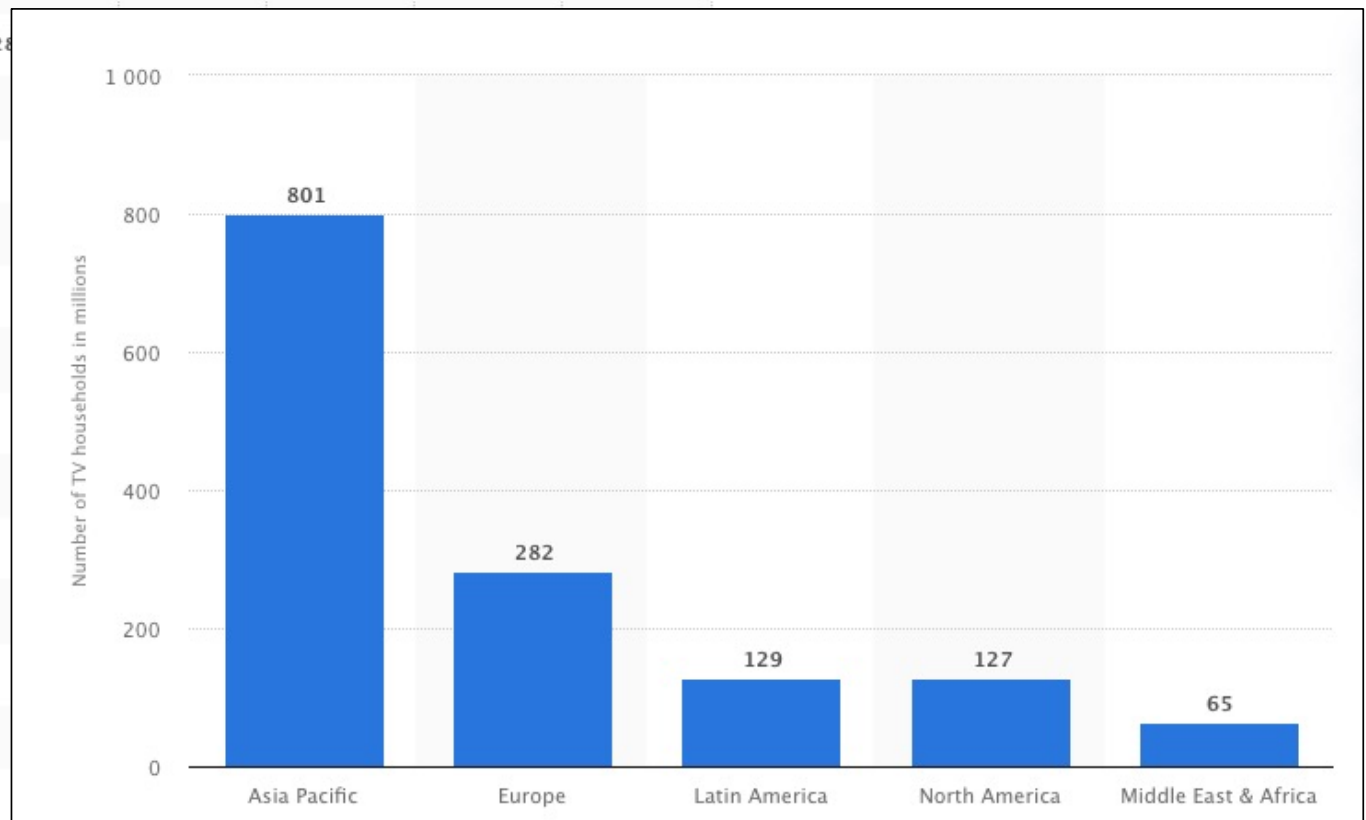
- 1937'den sonra mekanik sistemler uygulamadan kaldırılmış ve yerine elektronik televizyon sistemi getirilmiştir.
- Kalman Tihanyi, 1936 yılında ilk plazma, flat ekran televizyonu yapmıştır.
- 1940 yılında ise Meksikalı Guillermo Gonzales Camarena, ilk renkli televizyonun patentini alan kişi olmuştur.
- 1946 yılında satışa çıkan RCA 630-TS, seri imalatı yapılan ilk televizyondur.
- İlk zamanlar pahalı olması nedeniyle sadece zenginler tarafından satın alınabilen televizyon, 1947 yılında ilk defa 200 doların altında bir fiyatla satılmaya başlayınca herkesin evine girmeye başlamıştır.

<https://www.statista.com/statistics/324587/number-tv-households-countries/>

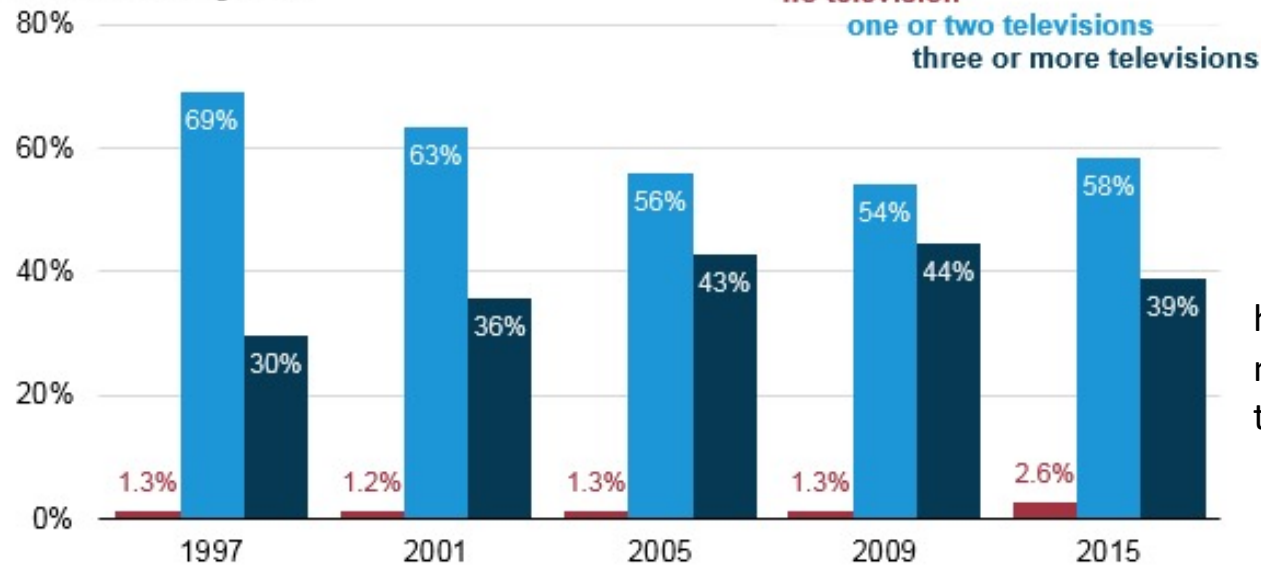
2020

<https://www.statista.com/statistics/255118/number-of-tv-households-worldwide-by-region/>

Count of televisions used per household (1997-2015)
share of housing units

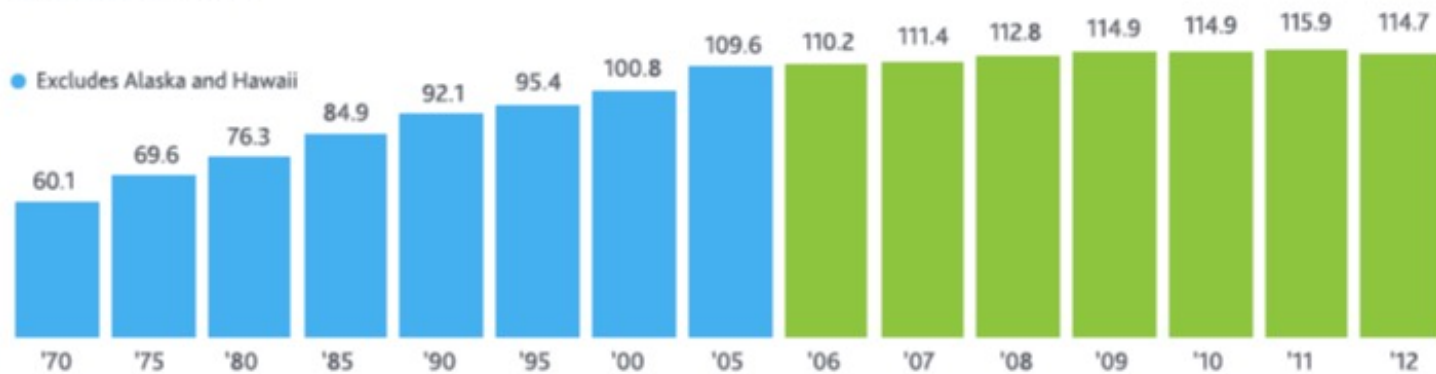

<https://arstechnica.com/gadgets/2017/02/americans-have-fewer-tvs-on-average-than-they-did-in-2009/>

Trends in Television Ownership

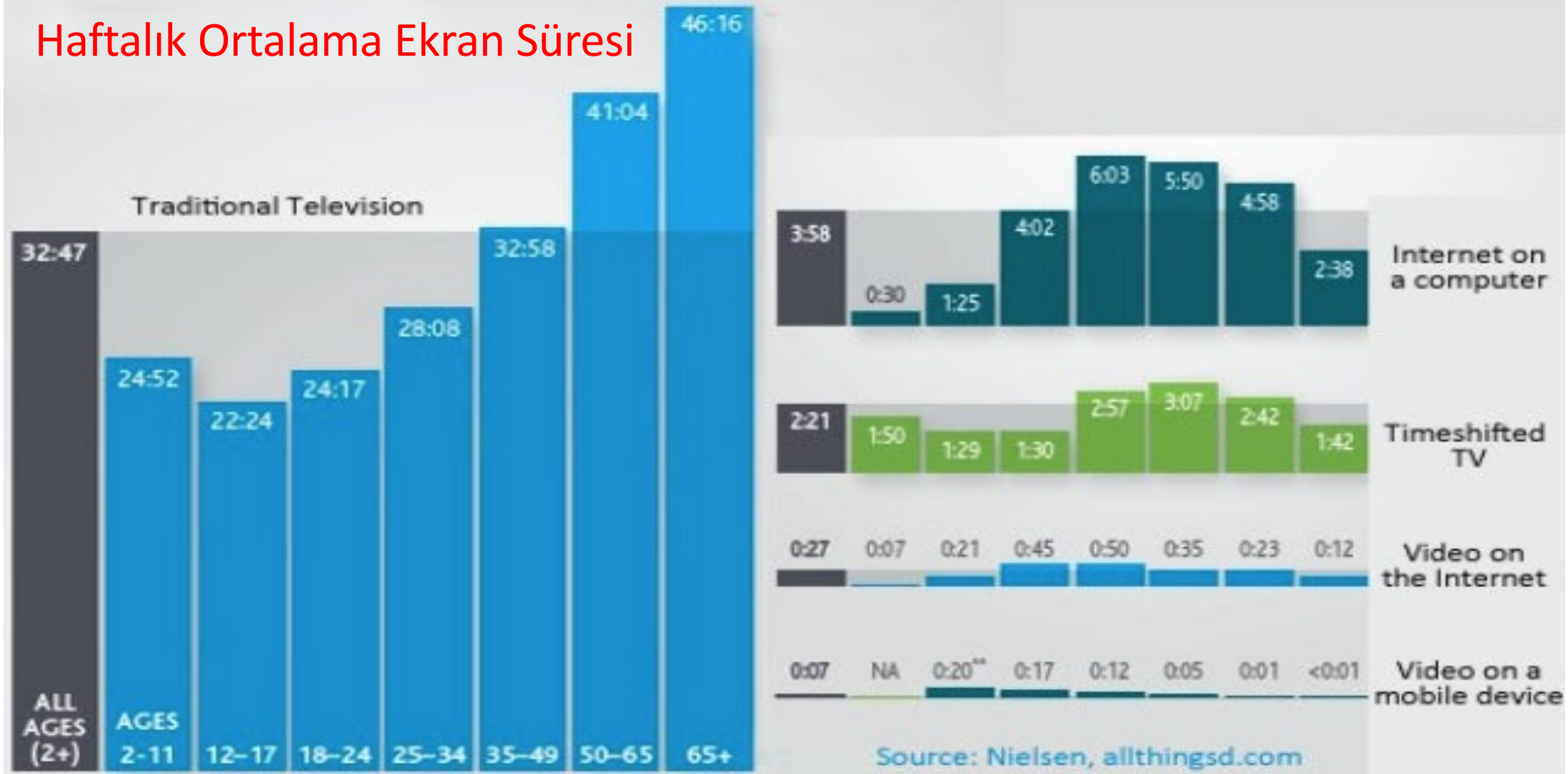
TV Households in Millions

● Excludes Alaska and Hawaii

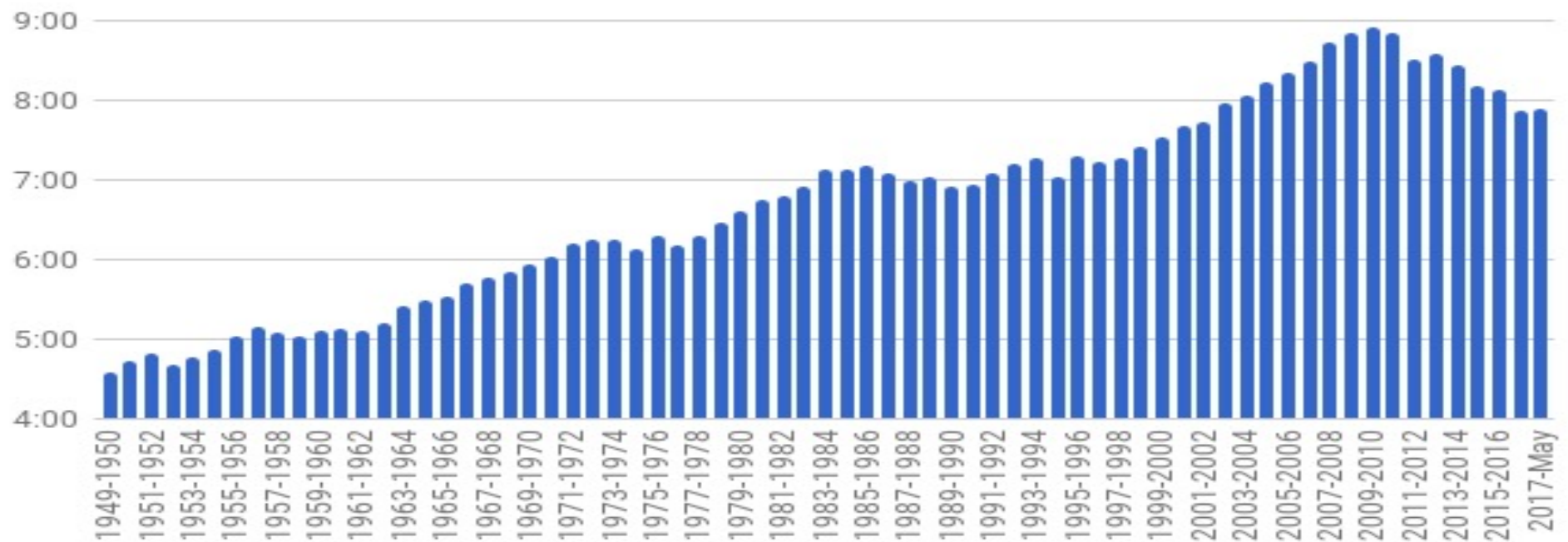
<https://ew.com/article/2011/11/30/tv-ownership-declines/>

Haftalık Ortalama Ekran Süresi

<https://www.businessinsider.com/chart-of-the-day-do-we-need-an-apple-tv-people-already-love-watching-2012-1>

Hours of TV American Households Watch Per Day

https://i0.wp.com/joshuaspodek.com/wp-content/uploads/2018/12/americans_tv.png?ssl=1

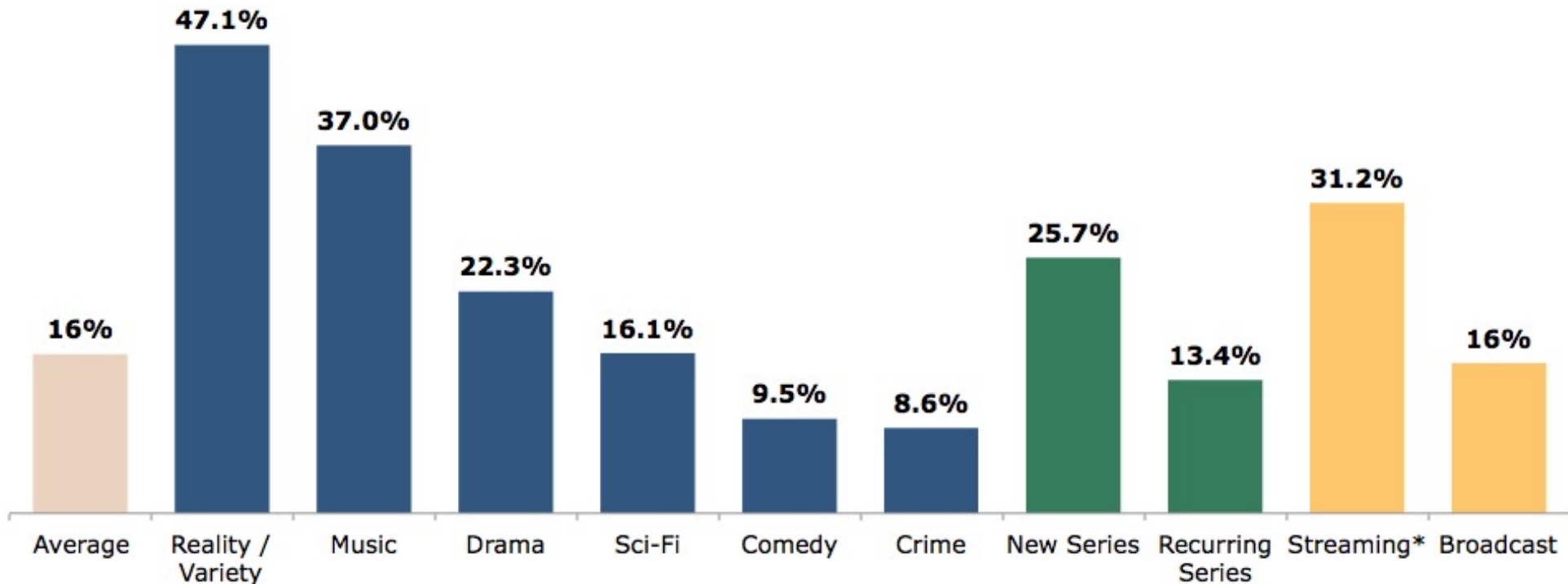
46 million users and 153 million TV social signals per month

Social TV Engagement Rate, by Show Type

% of viewers who share about the shows they watch

May 2015

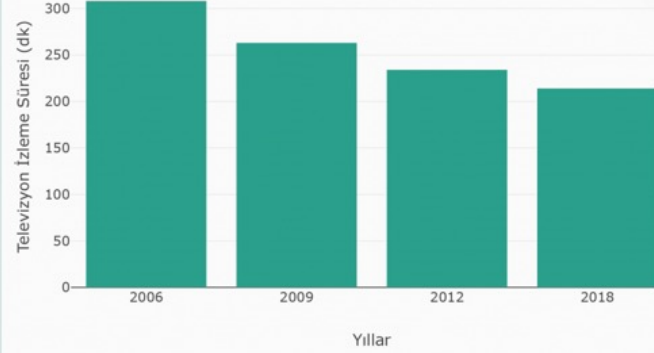
*Shows which are released in bulk and consumed via online platforms (e.g. Netflix)

<https://www.marketingcharts.com/television-54279>

**EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE
HAFTA İÇİ GÜNLÜK ORTALAMA
TELEVİZYON İZLEME SÜRESİ (DK)**

**TÜRKİYE'DE YILLARA GÖRE
GÜNLÜK ORTALAMA
TELEVİZYON İZLEME SÜRESİ (DK)**

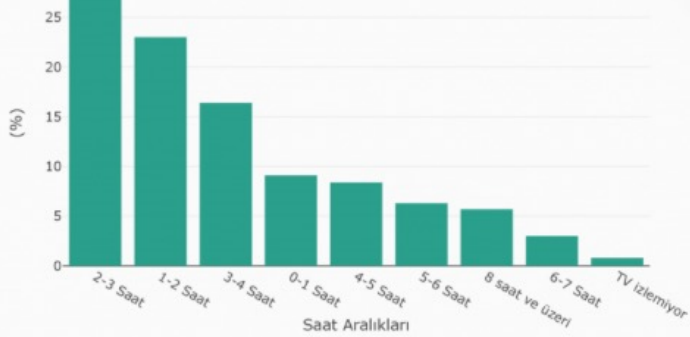

Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK), 2020 yılında Türkiye'de televizyon izleme oranlarını kapsayan bir rapor hazırladı.

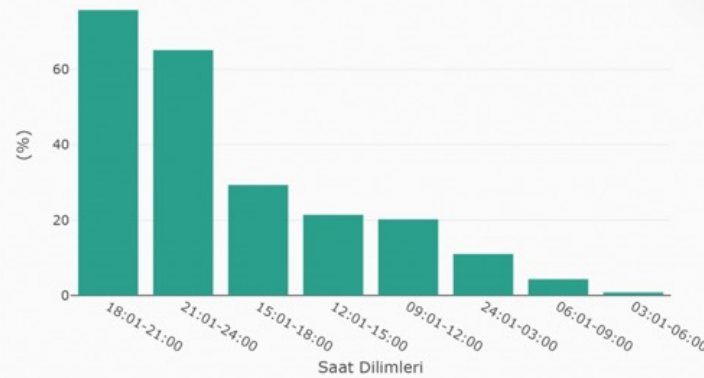
Televizyonun en fazla Çarşamba günleri izlendiği belirtildi.

Türkiye televizyonlarında liderlik %29 ile dizilerin olurken, çocuk programları %21,1 ile ikinci.

**TÜRKİYE'DE HAFTA İÇİ GÜNLÜK ORTALAMA
TELEVİZYON İZLEME SÜRELERİ**

**HAFTA İÇİ SAAT DİLİMLERİNE GÖRE
TELEVİZYON İZLENME ORANLARI (%)**

Veriler dünya ortalamasında ele alındığında Türkiye'nin tüm dünyadan 1,5 saat fazla televizyon izlediği ortaya çıktı.

<https://www.verikaynagi.com/genel/turkiyede-televizyon-izleme-aliskanliklari/>

Timebands >>	Total Day		Prime Time (20:00-23:00)		OPT (07:00-20:00)		OPT 07:00-18:00		PT 18:00-25:00		PT 18:00-24:00		PT 19:00-24:00	
KANAL	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE	RTG %	SHARE
TTV	17.37	100.00	42.36	100.00	16.51	100.00	13.57	100.00	34.84	100.00	37.65	100.00	39.27	100.00
360	0.11	0.66	0.30	0.70	0.11	0.68	0.10	0.75	0.21	0.60	0.22	0.60	0.25	0.63
A2	0.26	1.48	0.66	1.55	0.27	1.62	0.22	1.60	0.50	1.43	0.56	1.48	0.60	1.53
AHABER	0.20	1.14	0.34	0.81	0.21	1.28	0.18	1.36	0.32	0.91	0.33	0.87	0.33	0.84
A SPOR TV	0.13	0.77	0.34	0.81	0.11	0.65	0.09	0.65	0.28	0.80	0.29	0.76	0.30	0.77
ATV	2.37	13.63	5.15	12.16	2.65	16.08	2.26	16.65	4.40	12.62	4.91	13.05	4.68	11.92
BEYAZ TV	0.27	1.55	0.74	1.75	0.23	1.37	0.16	1.20	0.59	1.68	0.63	1.67	0.64	1.64
CARTOON NETWORK	0.21	1.21	0.30	0.71	0.27	1.64	0.25	1.83	0.29	0.84	0.31	0.82	0.30	0.76
CNN TURK	0.24	1.36	0.54	1.27	0.17	1.04	0.14	1.05	0.47	1.36	0.47	1.25	0.50	1.27
DISNEY CHANNEL	0.18	1.05	0.26	0.62	0.24	1.47	0.21	1.57	0.27	0.78	0.30	0.79	0.27	0.70
DIYANET TV	0.01	0.05	0.03	0.06	0.01	0.06	0.01	0.07	0.02	0.05	0.02	0.05	0.02	0.05
DMAX	0.15	0.89	0.26	0.62	0.15	0.90	0.13	0.95	0.25	0.72	0.25	0.67	0.25	0.64
FOX	1.40	8.08	3.94	9.29	1.30	7.88	0.95	6.97	3.14	9.00	3.48	9.26	3.90	9.92
HABER GLOBAL	0.05	0.27	0.09	0.22	0.04	0.27	0.04	0.29	0.08	0.24	0.09	0.23	0.09	0.22
HABER TURK	0.18	1.06	0.36	0.85	0.15	0.90	0.13	0.97	0.34	0.98	0.33	0.87	0.34	0.88
HALK TV	0.30	1.73	0.42	0.98	0.39	2.35	0.31	2.26	0.52	1.49	0.54	1.44	0.45	1.15
KANAL 7	0.66	3.79	1.34	3.17	0.73	4.44	0.62	4.59	1.17	3.36	1.26	3.35	1.22	3.11
KANAL D	1.32	7.63	4.51	10.64	0.88	5.33	0.68	5.01	3.27	9.37	3.59	9.52	4.06	10.34
KRT TV	0.05	0.28	0.11	0.25	0.05	0.32	0.05	0.35	0.09	0.25	0.09	0.25	0.10	0.25
MINIKA COCUK	0.09	0.52	0.10	0.24	0.13	0.77	0.11	0.80	0.13	0.37	0.14	0.37	0.11	0.29
NTV	0.16	0.92	0.25	0.58	0.17	1.03	0.16	1.15	0.25	0.71	0.24	0.65	0.24	0.61

<https://www.verikaynagi.com/genel/turkiyede-televizyon-izleme-aliskanliklari/>

there has been a change
in the chocolate ration.

Oh, my kids will be pleased!

[The chocolate ration
was reduced to 20 grams only yesterday.]

1984:

- <https://www.youtube.com/watch?v=KS6NsJCWYmo>

1954 Yapımı

Çocukların Televizyonlardan Etkilendikleri Konular

- Sosyal sorunlar ve iletişim problemleri yaşamaya etkisi,
- Tüketim toplumu olmaya özendirici etki yaratması,
- Kilo alımını artırarak obezite olmaya etkisi,
- Çocukların cinsel kimliğinin oluşması ve karşı cinsle olan ilişkileri üzerine etkisi,
- Anne ile ilişkisi üzerine etkisi,
- Baba ile ilişkisi üzerine etkisi,
- Şiddet eğilimlerini arttırmaya yönelik etkisi,
- Okumaya, düşünmeye ve başarıya etkisi,
- Dildeki yozlaşmaya etkisi,
- Kendi kimliklerinin bağımsız ve özgün bir biçimde oluşmasına etkisi,
- Çocukların masumiyetlerinin yok oluşuna etkisi

<https://zihinokulu.com/televizyonun-cocuklar-uzerindeki-etkileri/>

1984:

- Muhbir çocuklar
- Nefreti empoze eden eğitim
- Şiddet eğilimi
- Kimliklerinin bağımsızlaşamaması
- Anne ve baba kavramının ve onlarla ilişkilerin «bozulması»
- Dilin yeniden inşası-**yozaşma**
- Okuma-düşünmeye kısıtlama

Haber-Tartışma

Manüpülasyon

Yanlış bilgi aktarımı

Toplumsal kontrol

-Siyasi

-Ekonomik

Kadınlara yönelik programlar

“Kadın kadının kurdudur”

Fiziksel şiddet, entrika, dolap çevirme, ve birbirlerinin “erkeğine” göz dikme ne kadar fazla ise reyting o kadar fazladır.

Öncelikle geleneksel normlar, özellikle kadın-erkek eşitsizliğini içinde taşıyanlar ekranlarda tekrar tekrar üretilir.

Stil programları

Kadının tek işinin alışveriş yapıp süslenip, marka giymek ve hemcinslerini yerden yere vurmak olduğunu aşılmalıdır.

Bu programları izledikten sonra kadının iş hayatına atılımını desteklemek, politik haklarını savunmak, bilime yöneltmeye çalışmak kısacası her türlü eşitlik çağrısı karşılıksız kalabilir.

Aile bireylerinin birlikte yaptıkları aktiviteler:

- % 59,4 Televizyon izlemek.
- % 25,8 Akraba, komşu, arkadaş ziyareti,
- % 21,9 Alışveriş,
- % 7,2 Tatil,
- % 6,1 Dışarıda yemek yemek
- % 3,2 Sinema ya da tiyatroya gitmek geliyor.

Bu ankete katılan aile bireylerinin
79,6'sı birlikte tiyatro ve sinemaya **hiç gitmemişken**,
63,3'ü de **hiç tatile gitmedikleri** ortaya çıkmış.

<https://zihinokulu.com/televizyon-un-cocuklar-uzerindeki-etkileri/>

**Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nca
12 bin aile üzerinde yapılan
Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması'nda
çarpıcı sonuçlarına göre;**

Ülkemizde ortaöğretim dönemindeki bir çocuğun televizyonun ve bilgisayarın başında geçirdiği süre okulda geçirdiği süreden yarı yarıya daha fazla olduğu tahmin ediliyor. Çocuklar öğrencilik hayatlarında yılda ortalama 1000 saatlerini okulda geçirirken, yaklaşık 1500 saatlerini de televizyon ve bilgisayar başında geçiriyorlar.

TİCARİ AYAK

Türkiye’de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2020 İlk 6 Ay Raporu

Türkiye’de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2020 Yılı İlk 6 Ay Raporu yayımlandı. Rapora göre; Türkiye’de toplam Medya ve Reklam Yatırımları, 7 milyar 867 milyon TL oldu. Bununla birlikte medya yatırımları ise yine bu yılın ilk 6 aylık döneminde, 6 milyar 294 milyon TL olarak gerçekleşti.

<https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/medya-yatirimlari-2020-ilk-6-ay-raporu.html>

Türkiye’de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2020 Yılı Raporu yayımlandı. Rapora göre; Türkiye’de toplam medya yatırımları 13 milyar 976 milyon TL olarak gerçekleşti. Mecra dışı reklam yatırımlarıyla beraber, toplam medya ve reklam yatırımları ise bir önceki yıla göre yüzde 24 oranında büyüyerek, 17 milyar 469 milyon TL oldu.

<https://www.marketingturkiye.com.tr/kampanyalar/2020-turkiye-tahmini-medya-ve-reklam-yatirimlari-raporu-sasirtti/>

Televizyonun büyüme oranı yüzde 23

Türkiye’de pandemi döneminde evde geçirilen zamanın artmasıyla toplam televizyon izleme süreleri 2020’nin 2. çeyreğinde ciddi yükseliş gösterdi. Bu etki azalsa da yılın son çeyreğinde yeniden kapanmaların etkisiyle tekrar hissedilir seviyelere çıktı.

Teşekkürler...

- <https://www.cihatayaz.com/urun/woo-single/>